

PRODUKTO SPECIFIKACIJA

„TICHĖ“

SAUGOMA KILMĖS VIETOS NUORODA

1. Produkto pavadinimas

Saugoma kilmės vietos nuoroda (SKVN) registruojamas pavadinimas: „Tichė“.

2. Produkto apibūdinimas

2.1. Bendras produkto apibūdinimas.

„Tichė“ yra natūralus mineralinis vanduo, išgaunamas Telšių mieste esančioje „Tichė“ vandenvietėje iš gręžinio Nr. 26418. Tai magnio-kalcio sulfatinio tipo natūralus mineralinis vanduo, pasižymintis stabilia mineraline sudėtimi ir natūraliai šarminiu pH.

Mineralinis vanduo susiformuoja Šventosios–Upninkų vandeningajame komplekse. Gręžinio gylis – 715 m, o vanduo išgaunamas iš maždaug 678–689 m gylyje slūgsančio vandeningojo sluoksnio. Mineralinis vanduo maistui skirtais nerūdijančiojo plieno vamzdžiais tiekiamas tiesiogiai išpilstymui be tarpinių kaupimo talpų ir be sąlyčio su aplinka.

Produktams būdinga ta pati natūrali mineralinė sudėtis, susiformavusi dėl Telšių geografinėje vietovėje esančių geologinių ir hidrogeologinių sąlygų.

2.2. Fizikinės ir cheminės savybės

Natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ yra magnio-kalcio sulfatinio tipo natūralus mineralinis vanduo.

Pagrindinės fizikinės ir cheminės savybės:

- pH: 7,6–8,0;
- bendra ištirpusių mineralinių medžiagų koncentracija (sausoji liekana 180 °C temperatūroje) – vidutiniškai 1378 mg/l;

Vidutinė analitinė kompozicija (mg/l):

Anijonai:

- sulfatų (SO_4^{2-}) – 834;
- hidrokarbonatų (HCO_3^-) – 108;
- chloridų (Cl^-) – 46;
- bromidų (Br^-) – <5;
- fluoridų (F^-) – 0,3.

Katijonai:

- kalcio (Ca^{2+}) – 220;
- magnio (Mg^{2+}) – 73;
- natrio (Na^+) – 76;
- kalio (K^+) – 19;
- ličio (Li^+) – 0,05.

Gazuoto natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ anglies dioksido kiekis sudaro 5–7 g/l, silpnai gazuoto – 1–4 g/l.

Natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ atitinka Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose natūraliam mineraliniam vandeniui nustatytus mikrobiologinius reikalavimus. Mineralinio vandens cheminė sudėtis yra stabili ir susiformavusi natūraliai dėl Šventosios–Upninkų vandeningojo komplekso geologinių ir hidrogeologinių sąlygų.

2.3. Juslinės savybės

Negazuotas natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ yra skaidrus, bespalvis skystis, pasižymintis lengvai džiovinančiu burną skoniu, be pašalinio skonio ir kvapo.

Gazuotas natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ yra skaidrus, bespalvis skystis, pasižymintis lengvai rūgštoku skoniu, be pašalinio skonio ir kvapo, pasižymintis gazuotam natūraliam mineraliniam vandeniui būdingomis savybėmis.

Silpnai gazuotas natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ yra skaidrus, bespalvis skystis, pasižymintis švelniu gazuotu, lengvai rūgštoku skoniu, be pašalinio skonio ir kvapo.

Visoms produkto rūšims būdingas natūralus mineralinis skonis, kurį lemia specifinė magnio-kalcio sulfatinio tipo mineralinio vandens sudėtis.

2.4. Produkto rūšys (negazuotas, silpnai gazuotas ir gazuotas)

Saugoma kilmės vietos nuoroda „Tichė“ žymimas natūralus mineralinis vanduo gali būti gaminamas ir tiekiamas rinkai šių rūšių:

- negazuotas natūralus mineralinis vanduo „Tichė“;
- gazuotas natūralus mineralinis vanduo „Tichė“;
- silpnai gazuotas natūralus mineralinis vanduo „Tichė“.

Produktų pagrindinė mineralinė sudėtis yra vienoda ir susiformuoja natūraliai Šventosios–Upninkų vandeningajame komplekse.

3. Geografinės vietovės apibrėžimas

Natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ geografinė vietovė yra Telšių miestas, esantis Telšių rajono savivaldybėje, Lietuvos Respublikos teritorijoje. Produktas išgaunamas iš „Tichė“ vandenvietės gręžinio Nr. 26418, esančio adresu: Sedos g. 35, LT-87101 Telšiai. Gręžinio koordinatės: 55°59'38" šiaurės platumos ir 22°14'20" rytų ilgumos (LKS-94 koordinatės: X=6208554, Y=389998). „Tichė“ vandenvietės identifikavimo numeris Žemės gelmių registre – 2407.

Geografinė vietovė apima „Tichė“ vandenvietę, gręžinį Nr. 26418, jam nustatytą požeminio vandens vandenvietės apsaugos zoną bei Šventosios–Upninkų vandeningojo komplekso dalį, iš kurios išgaunamas natūralus mineralinis vanduo „Tichė“. Šioje geografinėje vietovėje slūgso Devono sistemos nuogulos, kuriose susiformavęs ir eksploatuojamas viršutinio–vidurinio devono Šventosios–Upninkų vandeningasis kompleksas (D3šv+D2up), lemiantis specifines natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ savybes. Geografinės vietovės ribos pavaizduotos produkto specifikacijos priede Nr. 1 pateiktame 3 paveiksle.

4. Produkto kilmės įrodymai

Natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ išgaunamas tik iš „Tichė“ vandenvietės gręžinio Nr. 26418, esančio Telšių mieste, adresu: Sedos g. 35. Gręžinys eksploatuoja viršutinio–vidurinio devono Šventosios–Upninkų vandeningąjį kompleksą (D3šv+D2up).

Produkto kilmė užtikrinama ir atsekama visais gamybos etapais – nuo vandens išgavimo iki galutinio produkto išpilstymo. Mineralinis vanduo išgaunamas iš gręžinio maistui skirtais nerūdijančiojo plieno vamzdynais ir tiesiogiai tiekiamas išpilstymui be tarpinių kaupimo talpų bei be sąlyčio su aplinka.

Įmonėje taikoma RVASVT (HACCP) principais pagrįsta maisto saugos ir atsekamumo sistema. Kiekviena produkto partija identifikuojama unikaliu partijos kodu, leidžiančiu nustatyti produkto pagaminimo datą, išpilstymo laiką, pagamintą kiekį ir kitus gamybos duomenis. Partijų kodavimo ir apskaitos sistema užtikrina visišką produkto atsekamumą nuo gręžinio Nr. 26418 iki galutinio vartotojui pateikto produkto.

Natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ kilmę ir savybes patvirtina:

- gręžinio Nr. 26418 pasas;

- Natūralaus mineralinio vandens pripažinimo Lietuvos Respublikoje protokolas Nr. 13 (2005 m. gruodžio 29 d.), patvirtintas Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos;
- Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos patvirtinti požeminio vandens ištekliai;
- „Tichė“ vandenvietės apsaugos zonos dokumentai;
- periodiniai monitoringo ir laboratorinių tyrimų duomenys.

Šie dokumentai ir taikoma atsekamumo sistema patvirtina, kad natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ yra išgaunamas tik apibrėžtoje geografinėje vietovėje ir pasižymi tai vietovei būdingomis stabilios mineralinės sudėties savybėmis.

5. Produkto gamybos metodas

5.1. Vandens išgavimas

Natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ išgaunamas iš „Tichė“ vandenvietės gręžinio Nr. 26418, iš kurio eksploatuojamas viršutinio–vidurinio devono Šventosios–Upninkų vandeningasis kompleksas (D3šv+D2up). Gręžinio gylis – 715 m, o vanduo išgaunamas iš maždaug 678–689 m gylyje slūgsančio vandeningojo sluoksnio. Išgauto vandens kiekis apskaitomas pagal apskaitos prietaisų rodmenis, o kokybė kontroliuojama laboratoriniais tyrimais.

5.2. Vandens paruošimas

Iš gręžinio išgaunamas natūralus mineralinis vanduo filtruojamas mechaniniu 50 µm filtru, skirtu stambioms mechaninėms priemaišoms pašalinti (rūdžių, smėlio, purvo dalelėms ir kt.). Po to vanduo papildomai filtruojamas 1 µm ir 0,5 µm kasetiniais filtrais, pašalinant smulkias mechanines priemaišas. Filtravimo metu natūrali mineralinė vandens sudėtis nekeičiama. Mineralinės medžiagos nėra šalinamos ar papildomai pridedamos.

5.3. Gazuoto natūralaus mineralinio vandens gamyba

Negazuotas natūralus mineralinis vanduo po filtravimo tiekiamas tiesiogiai išpilstymui. Gazuoto natūralaus mineralinio vandens gamyboje vanduo gali būti atšaldomas iki 6–12 °C temperatūros, siekiant užtikrinti efektyvesnį prisotinimą anglies dioksidu. Po atšaldymo vanduo prisotinamas maistiniu anglies dioksidu. Gazuotame natūraliame mineraliniame vandenyje anglies dioksido kiekis sudaro 5–7 g/l, o silpnai gazuotame – 1–4 g/l. Gazuojant natūralaus mineralinio vandens mineralinė sudėtis nekeičiama.

5.4. Išpilstymas ir pakavimas

Natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ išpilstomas geografinėje vietovėje, apibrėžtoje šios specifikacijos 3 skyriuje. Išpilstymas geografinėje vietovėje užtikrina produkto kilmės kontrolę, atsekamumą ir natūralių savybių išsaugojimą. Prieš išpilstymą stikliniai buteliai skalaujami filtruotu natūraliu mineraliniu vandeniu. Įmonėje gaminamiems PET buteliams skalavimas netaikomas. Paruoštas natūralus mineralinis vanduo automatizuotomis išpilstymo linijomis gali būti pilstomas į PET, stiklo ar kitokią tarą ir hermetiškai uždaromas. Produktas ženklinamas pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus. Kiekvienai pagamintai partijai suteikiamas unikalus partijos kodas, užtikrinantis visišką produkto atsekamumą. Išpilstytas produktas kraunamas ant palečių, sandėliuojamas ir transportuojamas laikantis nustatytų kokybės bei maisto saugos reikalavimų.

5.5. Kokybės kontrolė

Natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ kokybę kontroliuojama viso gamybos proceso metu. Žaliavų, technologinio proceso ir gatavos produkcijos kontrolę vykdo įmonės laboratorija bei, kai taikoma, kitos akredituotos laboratorijos. Gamyboje taikoma RVASVT (HACCP) principais pagrįsta maisto saugos sistema, užtikrinanti produkto kokybės, saugos ir atsekamumo reikalavimų laikymąsi.

6. Produkto kokybės ir savybių ryšys su geografine vietoje

Natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ kokybę ir specifines savybes lemia išskirtinė geologinė ir hidrogeologinė aplinka, susiformavusi Telšių miesto teritorijoje esančiame Šventosios–Upninkų vandeningajame komplekse (D3šv+D2up). Mineralinis vanduo išgaunamas iš „Tichė“ vandenvietės gręžinio Nr. 26418, eksploatuojančio viršutinio–vidurinio devono nuogulose slūgsantį vandeningąjį kompleksą. Vandeningasis sluoksnis yra apsaugotas nuo paviršinės taršos storu geologinių nuogulų sluoksniu, todėl vanduo ilgą laiką formuojasi natūraliomis sąlygomis ir išlaiko stabilią cheminę sudėtį. Vandens chemines savybes lemia ilgalaikė sąveika su gipso, dolomito, klinties bei kitų karbonatinių ir sulfatinių nuosėdinių uolienų sluoksniais, slūgsančiais Šventosios–Upninkų vandeningajame komplekse. Vandeniui filtruojantis per šias uolienas vyksta natūralūs geocheminiai procesai, kurių metu į vandenį patenka sulfatų, kalcio ir magnio jonai. Dėl šių procesų susiformuoja būdinga magnio-kalcio sulfatinio tipo mineralinė sudėtis bei natūraliai padidėjusios sulfatų, kalcio ir magnio koncentracijos, kurios yra vieni iš pagrindinių natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ išskirtinumą apibūdinančių rodiklių. Būtent šios geologinės ir geocheminės sąlygos lemia specifines natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ savybes ir išskiria jį iš daugumos Lietuvos natūralių mineralinių vandenų.

Šių rodiklių visuma lemia specifines produkto fizines, chemines ir juslines savybes, būdingas šioje geografinėje vietovėje susiformavusiam natūraliam mineraliniam vandeniui.

Natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ sudėtis yra stabili ir ilgą laiką išlieka nekintanti. Vandens sudėties pastovumas patvirtinamas periodiniais monitoringo tyrimais ir natūralaus mineralinio vandens pripažinimo dokumentais. Mineralinis vanduo „Tichė“ išgaunamas ir naudojamas nuo 1999 m. gegužės 19 d. Daugiau kaip du dešimtmečius vykdoma eksploatacija bei stebėsena patvirtina ilgalaikį produkto savybių stabilumą ir jų tiesioginį ryšį su konkrečia geologine aplinka. Todėl natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ kokybė, mineralinė sudėtis ir savybės yra tiesiogiai susijusios su Telšių miesto teritorijoje esančia geografine aplinka, kurią sudaro specifinės geologinės, hidrogeologinės ir geocheminės sąlygos. Šios sąlygos lemia produkto mineralinę sudėtį, fizines ir juslines savybes bei išskirtinumą.

Produktas „Tichė“ Lietuvos rinkoje gaminamas nuo 1999 m. gegužės 19 d., platinamas nacionaliniu mastu ir eksportuojamas į Latviją, Estiją, Lenkiją, Kroatiją, Vengriją ir Ukrainą. Produkto žinomumą ir reputaciją patvirtina ilgametė gamybos istorija, eksportas į užsienio rinkas, nacionaliniai ir tarptautiniai apdovanojimai bei kokybės įvertinimai. Natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ yra pelnęs nacionalinių ir tarptautinių apdovanojimų, tarp jų:

2000 m. „AgroBalt®2000“ aukso medalį už skonį ir kokybę;

2014 m. „Superior Taste Award“ dviejų žvaigždžių įvertinimą;

2014–2017 m. „Superior Taste Award“ trijų žvaigždžių įvertinimus;

2016 m. „Crystal Taste Award“ apdovanojimą, skiriamą produktams, trejus metus iš eilės pelniusiems aukščiausią „Superior Taste Award“ trijų žvaigždžių įvertinimą.

Produkto kokybę ir atitiktį nustatytiems reikalavimams taip pat patvirtina tarptautiniai maisto saugos ir kokybės sertifikatai bei nepriklausomų audito institucijų vertinimai:

- BRCGS Food Safety sertifikatas. AB „Žemaitijos pienas“ suteiktas BRCGS Food Safety Grade A+ sertifikatas, patvirtinantis, kad įmonėje vykdoma natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ ir kitų gėrimų gamyba bei išpilstymas atitinka tarptautinio BRCGS Food Safety standarto reikalavimus;

- JAV kariuomenės veterinarinės tarnybos audito įvertinimas. JAV kariuomenės veterinarinė tarnyba, atlikusi AB „Žemaitijos pienas“ auditą, rekomendavo įmonę išlaikyti Sanitariai patvirtintų maisto įmonių sąrašė, skirtame JAV ginkluotųjų pajėgų aprūpinimui maisto produktais.

7. Kontrolės sistema

Kontrolė vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktais, reglamentuojančiais natūralaus mineralinio vandens išgavimą, gamybą ir tiekimą rinkai. Kontrolės rezultatai dokumentuojami ir saugomi pagal įmonėje taikomas kokybės valdymo procedūras.

Natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ gamyboje taikoma RVASVT principais pagrįsta maisto saugos ir kokybės valdymo sistema, užtikrinanti produkto atitiktį nustatytiems saugos, kokybės ir atsekamumo reikalavimams. Kontrolė vykdoma visais produkto gamybos etapais – nuo požeminio vandens išgavimo iki gatavo produkto pateikimo rinkai.

Kontrolės sistema apima:

7.1. Vandenvietės ir požeminio vandens kontrolę

„Tichė“ vandenvietės eksploatavimas vykdomas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus. Požeminio vandens būklė, vandens kokybė ir išteklių naudojimas kontroliuojami vykdant nustatytą monitoringo programą. Tyrimai atliekami periodiškai pagal galiojančius teisės aktus ir monitoringo planus.

7.2. Žaliavų ir gamybos proceso kontrolę

Natūralaus mineralinio vandens gamybos procese naudojamų žaliavų, pakavimo medžiagų ir anglies dioksido atitiktis vertinama pagal tiekėjų pateikiamus kokybės dokumentus ir nustatytas vidaus kontrolės procedūras. Gamybos proceso metu kontroliuojami technologiniai parametrai, filtravimo procesai, gazavimo rodikliai, pildymo ir pakavimo operacijos.

7.3. Laboratorinę kontrolę

Natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ kokybę kontroliuoja AB „Žemaitijos pienas“ laboratorija bei, kai taikoma, akredituotos išorinės laboratorijos. Atliekami:

- fizikiniai ir cheminiai tyrimai;
- mikrobiologiniai tyrimai;
- mineralinės sudėties kontrolė;
- teisės aktuose nustatyti natūralaus mineralinio vandens tyrimai.

Tyrimai atliekami periodiškai pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus ir patvirtintas monitoringo programas.

7.4. Atsekamumo kontrolę

Kiekvienai produkto partijai suteikiamas unikalus partijos kodas. Įmonėje taikoma apskaitos ir atsekamumo sistema leidžia nustatyti:

- produkto pagaminimo datą;
- išpilstymo datą ir laiką;
- pagamintą kiekį;
- panaudotas žaliavas ir pakavimo medžiagas.

Atsekamumo sistema užtikrina galimybę nustatyti produkto judėjimą visoje tiekimo grandinėje nuo gręžinio Nr. 26418 iki galutinio vartotojui pateikto produkto.

7.5. Atitikties SKVN reikalavimams kontrolę

Kontrolės sistema užtikrina, kad pavadinimu „Tichė“ būtų ženklinamas tik natūralus mineralinis vanduo, išgaunamas iš apibrėžtoje geografinėje vietovėje esančio gręžinio Nr. 26418 ir atitinkantis šioje produkto specifikacijoje nustatytus reikalavimus.

8. Specialios ženklinimo taisyklės

Natūralus mineralinis vanduo, atitinkantis šioje produkto specifikacijoje nustatytus reikalavimus, ženklinamas registruojamu saugomos kilmės vietos nuorodos pavadinimu „Tichė“. Produkto etiketėje nurodomas produkto pavadinimas „Tichė“, šaltinio pavadinimas „Tichė“, išgavimo vieta – Telšiai, Lietuva, bei kita informacija, kurios pateikimą reglamentuoja Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktai. Įregistravus saugomą kilmės vietos nuorodą, produkto ženklinime naudojamas Europos Sąjungos saugomos kilmės vietos nuorodos (SKVN) simbolis pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus. Pavadinimas „Tichė“ gali būti naudojamas tik natūraliam mineraliniam vandeniui, išgaunamam iš šioje produkto specifikacijoje apibrėžtos geografinės vietovės ir atitinkančiam visus produkto specifikacijos reikalavimus.

9. Priedai

Kartu su šia produkto specifikacija teikiami ją pagrindžiantys dokumentai:

Priedas Nr. 1. Geografinės vietovės žemėlapiai;

Priedas Nr. 2. Gręžinio Nr. 26418 pasas;

Priedas Nr. 3. Lietuvos geologijos tarnybos leidimas naudoti požeminio vandens išteklius Nr. PV287-2407-25 ir jo patikslinimas;

Priedas Nr. 4. AB „Žemaitijos pienas“ gėlo ir mineralinio („Tichė“) vandens vandenviečių požeminio vandens išteklių perskaičiavimo hidrogeologinė ataskaita (2025 m.);

Priedas Nr. 5. Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus 2026-01-09 įsakymas Nr. 1-16 dėl „Tichė“ požeminio vandens vandenvietės požeminio vandens išteklių aprobavimo;

Priedas Nr. 6. Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus 2026-01-09 įsakymas Nr. 1-17 dėl „Tichė“ požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos projekto patvirtinimo;

Priedas Nr. 7. Natūralaus mineralinio vandens pripažinimo Lietuvos Respublikoje protokolas Nr. 13 (2005-12-29);

Priedas Nr. 8. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2020-03-09 įsakymas Nr. B1-177 dėl natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ pripažinimo Lietuvos Respublikoje pažymėjimo patvirtinimo;

Priedas Nr. 9. Natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ monitoringo ataskaita (2025 m.);

Priedas Nr. 10. Natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ ženklinimo etikečių pavyzdžiai;

Priedas Nr. 11. Natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ apdovanojimai, sertifikatai ir kokybės įvertinimai.
